EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 10.11.2022.
COM(2022) 580 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI,

kas sniegts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 17. aprīļa Regulas (ES) 2019/880 par kultūras priekšmetu ievešanu un importu 14. panta 3. punktu

Satura rādītājs

1. IEVADS ... 3
2. SASNIEDZAMIE MĒRĶI ... 4
3. PROJEKTA ARHITEKTŪRA UN PLĀNOŠANAS PIEEJA ... 5
1. posms — koncepcijas izstrāde ... 5
2. posms — sistēmas izstrāde. ... 5
3. posms — izvēršana un darbība ... 5
4. PROGRESA PĀRSKATS ... 6
Īstenošanas noteikumu pieņemšana ... 6
Koncepcijas izstrāde: ekonomiskais pamatojums ... 6
Projekta noteikšana: redzējuma dokuments ... 6
Projekta izstrāde ... 6
Metodika: KPI sistēmas ieviešanai izmantotā pieeja ... 7
Augsta līmeņa plānošana ... 8
Izmaiņu pieprasījumi (IP) ... 8
Ārējās sinerģijas ... 9
TAXUD ĢD un *SANTE* ĢD sadarbība ... 9
Darbs ar projekta grupu jautājumos par kultūras priekšmetu digitalizāciju ... 9
5. KAVĒJUMU RISKI ... 10
1. risks. Darbinieku piešķiršana ... 10
2. risks. Covid-19 pandēmija un Ukrainas krīze ... 10
3. risks. Priekšlikums par ES vienloga vidi muitas jomā ... 10
Risku mazināšanas darbības ... 11
6. SECINĀJUMI ... 11
I PIELIKUMS. DAUDZGADU STRATĒĢISKAIS PLĀNS ... 12
II PIELIKUMS. GALVENO PROJEKTA POSMU UN SVARĪGĀKO STARPPOSMA MĒRĶU GRAFIKS ... 14

GLOSĀRIJS

Ekonomiskais pamatojums	Dokuments, kas sniedz IT projekta pamatojumu un nosaka tā budžeta vajadzības.
Redzējuma dokuments	Redzējuma dokumentā sīki izklāsta pieņēmumus, kas minēti ekonomiskā pamatojuma dokumentā. Dokumenta rakstīšanas laikā tas reģistrē sistēmas īpašnieka / sistēmas piegādātāja partnerību un izpratni par sistēmu.
KPI sistēma	Kultūras priekšmetu importa sistēma — centralizēta elektroniskā sistēma kultūras priekšmetu importam.
TRACES	Tirdzniecības kontroles un ekspertu sistēma — Eiropas Komisijas daudzvalodu tiešsaistes platforma sanitārajai un fitosanitārajai sertifikācijai.
EU CSW-CERTEX	ES muitas vienloga sertifikātu apmaiņas sistēma.
DFS	Daudzgadu finanšu shēma; ES ilgtermiņa budžets, kas ir spēkā no 2021. līdz 2027. gadam.
DPM	Darbības procesa modelis — lietojumprogrammas līmeņa darbības procesa modelis apraksta visu darbības procesu un lietojumprogrammas informācijas plūsmu, aizpildot sistēmas darbības procesa modeli, kas izveidots posmā “Sistēmas specifikācija”, lai ņemtu vērā pašas lietojumprogrammas vajadzības.

1. IEVADS

Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 17. aprīļa Regulas (ES) 2019/880[1] par kultūras priekšmetu ievešanu un importu (turpmāk — regula) mērķis ir novērst kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību, it sevišķi gadījumos, kad šāda tirdzniecība palīdz finansēt teroristiskas darbības, un aizliegt tādu kultūras priekšmetu importu Savienības muitas teritorijā, kas ir nelikumīgi eksportēti no trešām valstīm.

Minētā regula paredz, ka tad, ja importē noteiktus kultūras priekšmetus, ko uzskata par sevišķi apdraudētu kultūras mantojumu (proti, arheoloģiskie priekšmeti un sadalītu pieminekļu daļas), ir vajadzīgas importa licences, savukārt tad, ja importē citus kultūras priekšmetus, kurus neuzskata par tik apdraudētiem, ir vajadzīgi importētāja apliecinājumi, un nodrošina, ka šādiem priekšmetiem, tos importējot Savienībā, piemēro vienotas kontroles. Importējot noteiktus kultūras priekšmetus, kas paredzēti īpašai izmantošanai (izglītībai, zinātnei vai saistībā ar pētniecību), to imports ir atbrīvots no šīm prasībām par dokumentiem.

Importētāju pienākums iegūt importa licenci vai sagatavot un iesniegt muitā importētāja apliecinājumu būs spēkā tikai no datuma, kad sāks darboties centralizēta elektroniskā sistēma (KPI sistēma).

KPI sistēma kalpos ne tikai par līdzekli, ar ko uzņēmēji varētu veikt formalitātes, bet arī par līdzekli, kur uzglabāt informāciju un kur dalībvalstu pārvaldes iestādēm, kuras atbild par regulas īstenošanu (muitas dienesti un kultūras iestādes), apmainīties ar to.

KPI sistēmas veiksmīga darbība ir cieši saistīta ar to, cik veiksmīgi darbojas ES vienloga vide muitas jomā[2], kuras mērķis ir nodrošināt juridisku pamatu ES muitas vienloga sertifikātu apmaiņas sistēmas (*EU CSW-CERTEX*) darbībai. "ES vienloga vide muitas jomā" ir izstrādāta, lai nodrošinātu elektronisko datu ātrāku un efektīvāku apmaiņu starp valstu muitas administrācijām un ES regulatīvajām iestādēm dažādās politikas jomās, radot digitālu sistēmu ciešākai sadarbībai starp visām robežu iestādēm un atvieglojot administratīvās pārbaudes muitošanas laikā.

EU CSW-CERTEX ir ES vienloga centrālais komponents, un to ir izstrādājusi Komisija, lai savienotu valstu vienloga vides muitas jomā ar Savienības sistēmām vai datubāzēm, kas pārvalda nemuitas prasības, lai visas attiecīgās iestādes varētu piekļūt attiecīgajiem datiem un vieglāk sadarboties robežpārbaudēs.

EU CSW-CERTEX ietver apmaiņu attiecībā uz daudzām citām nemuitas formalitātēm, kas veicamas ES datubāzēs un ko regulē dažādi tiesību akti, un par ko atbild dažādi Komisijas direktorāti, tostarp formalitātēm, kuras saistītas ar kultūras priekšmetiem.

Kad regula stājusies spēkā, ik pēc 12 mēnešiem un līdz laikam, kad KPI sistēma sāk darboties, Komisijai ir jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojums par progresu, kas gūts šīs elektroniskās sistēmas izveidē.

---

[1] OV L 151, 7.6.2019., 1.–14. lpp.

[2] Paredzams, ka Regulu, ar ko izveido ES vienloga vidi muitas jomā, oficiāli pieņems un publicēs 2022. gada 4. ceturksnī. Sk. priekšlikumu par vienloga vidi: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2020-10/201028_commission_proposal_single_window.pdf.

2020. gada jūnijā Komisija iesniedza savu pirmo gada progresa ziņojumu[3]. Ziņojumā ir aprakstītas Komisijas dienestu veiktās darbības pirmajā gadā pēc regulas stāšanās spēkā, proti: a) sagatavošanās darbs, kas veikts, lai pieņemtu vajadzīgos īstenošanas noteikumus, un b) apspriešanās ar dalībvalstīm ar kultūras priekšmetiem saistīto muitas lietu ekspertu grupā un projekta grupā jautājumos par kultūras priekšmetu importu.

Otro gada progresa ziņojumu iesniedza 2021. gada jūlijā[4]. Tajā sniegts pārskats par progresu, kas gūts, pieņemot Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2021/1079[5] un īstenojot KPI projekta 1. posmu "Koncepcijas izstrāde", kā arī šajā nolūkā izveidotās projekta grupas veikto darbu un ekonomiskā pamatojuma un redzējuma dokumenta virzību KPI projektā.

Trešais gada progresa ziņojums aptver laikposmu no 2021. gada jūlija līdz 2022. gada jūnijam. Lai nodrošinātu pilnīgumu, arī šajā ziņojumā īsumā minēti sasniedzamie mērķi, projekta arhitektūra un plānošanas pieeja, kas ir sīki aprakstīti pirmajā gada progresa ziņojumā. Kopējais sasniegtā progresa novērtējums un konstatētie kavējumu riski ir apkopoti šā ziņojuma secinājumu iedaļā.

2. SASNIEDZAMIE MĒRĶI

KPI sistēmai ir jāsāk darboties ne vēlāk kā 2025. gada 28. jūnijā, jo no šā datuma visiem uzņēmējiem būs obligāti jāsaņem importa licences vai jāiesniedz muitā importētāja apliecinājumi ar šīs elektroniskās sistēmas starpniecību, lai varētu Savienībā likumīgi importēt[6] noteiktas kultūras priekšmetu kategorijas.

Pēc Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2021/1079 pieņemšanas 2021. gada jūnijā un redzējuma dokumenta apstiprināšanas sākās KPI sistēmas izstrādes posms. Tas aptvers aptuveni divus gadus, un pēc tā sāksies trešais posms. Trešajā posmā KPI sistēma tiks savstarpēji savienota ar *EU CSW-CERTEX*, lai starp dalībvalstu muitas sistēmām nodrošinātu apmaiņu ar dokumentiem. Vienlaikus tiks organizētas apmācības, lai to pārvaldes iestādes iepazīstinātu ar KPI sistēmas darbības funkcijām.

Paralēli citām Komisijas darbībām muitas jomā projekts par kultūras priekšmetu importu tiek detalizēti plānots arī 2019. gada e-muitas daudzgadu stratēģiskā plāna pārskatīšanas (MASP-C rev. 2019) ietvaros[7]. Šā ziņojuma I pielikumā ir iekļauts projekta par kultūras priekšmetu importu plāna izraksts no MASP-C rev. 2019 (1. tabula).

Kā paskaidrots iepriekš, projekts par kultūras priekšmetu importu daļēji tiek izstrādāts arī ES vienloga vidē muitas jomā (MASP-C rev. 2019 Fiche 1.13.), kuras viena no IT pamatsistēmām ir *EU CSW-CERTEX*. Šā ziņojuma I pielikumā ir iekļauts *EU CSW-CERTEX* plāna izraksts no MASP-C Fiche 1.13. (2. tabula).

[3] COM(2020) 342 final
[4] COM(2021) 358 final
[5] Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/1079 (2021. gada 24. jūnijs), ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu konkrētus noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2019/880 par kultūras priekšmetu ievešanu un importu, OV L 234, 2.7.2021., 67. lpp.
[6] Regulā ar terminu "imports" apzīmēta šādu muitas procedūru piemērošanu precēm: laišana brīvā apgrozībā; uzglabāšana muitas noliktavās vai brīvajās zonās; pagaidu ievešana un galapatēriņš, ietverot ievešanu pārstrādei.
[7] Sk. https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/electronic-customs_en.

3. PROJEKTA ARHITEKTŪRA UN PLĀNOŠANAS PIEEJA

Kā tas analītiski izskaidrots pirmajā gada progresa ziņojumā, projekta arhitektūra balstās uz MASP-C rev. 2019 un tā pielikumos noteikto metodiku, ietverot pārvaldības sistēmu[8], ES muitas darbību procesu modelēšanas politiku[9] un IT stratēģiju[10]. II pielikumā ir sniegts vispusīgs ceļvedis ar galvenajiem projekta posmiem un svarīgākajiem starpposma mērķiem.

Lai gan projekts vienlaikus norisinās vairākos līmeņos, teorētiski to var sadalīt trīs posmos.

1. posms — koncepcijas izstrāde. Vispirms tiek sagatavots ekonomiskais pamatojums, kas sniedz projekta pamatojumu un nosaka budžeta vajadzības. Tad tiek izstrādāts 3. līmenis (lietotāja vajadzību DPM) un 4. līmenis (funkcionālo vajadzību DPM), lai sniegtu darbības procesu vizuālu attēlojumu un detalizētas funkcionālās vajadzības, kas garantētu, ka paredzētā operatīvā IT sistēma darbosies, kā noteikts tiesību aktos. Pēc tam tiek izstrādāts redzējuma dokuments, kurā sniegta sīkāka informācija par projekta definīciju attiecībā uz arhitektūru, izmaksām, termiņu un risku, kā arī informācija, piemēram, par starpposma mērķiem, mērķrādītājiem un projekta organizāciju. Šie dokumenti atspoguļo diskusijas un īstenošanas akta saturu, ko izstrādā Komisija.

2. posms — sistēmas izstrāde. Ievērojot īstenošanas akta noteikumus, kā arī noteiktās lietotāju vajadzības un sistēmas funkcionālās specifikācijas, tiek izstrādātas tehniskās specifikācijas par sistēmas uzbūvi. Šajās tehniskajās specifikācijās ietilpst: izmantojamā arhitektūra, paziņojumi, ko iesniedz uzņēmēji (ekonomikas dalībnieki), saskarnes ar citām sistēmām, testēšanas plāni utt.

Kad sistēmas projekts konceptuālā ziņā ir gatavs un ir sasniegti 1. tabulas mērķrādītāji, kā arī 1. un 3. starpposma mērķis (sk. I pielikumu), sākas padziļinātāks darbs, ņemot vērā tehniskākus aspektus lietojumprogrammu un pakalpojumu specifikāciju un tehnisko sistēmas specifikāciju dokumentos, kuri konkretizē ekonomisko pamatojumu (sagatavots 1. posmā) un redzējuma dokumentu (sagatavots 2. posmā). KPI sistēma tiks integrēta esošajā *TRACES* platformā un tādējādi atkārtoti izmantos lielāko daļu esošo specifikāciju, arhitektūras, paziņojumu un saskarnes.

3. posms — izvēršana un darbība. Sākas faktiskais IT izstrādes posms (izstrādes posms), kam seko pārejas posms, kurā agrākās KPI sistēmas versijas pakāpeniski tiks piemērotas dažādām lietotāju grupām un tiks veiktas pārbaudes, lai nodrošinātu, ka līdz 2025. gada 28. jūnijam uzņēmēji un kompetentās iestādes ir spējīgi un labi apmācīti izmantot sistēmu. Pēc šā posma sekos sešu mēnešu pēcieviešanas periods, kura gaitā sistēmu pielāgos, lai nodrošinātu visas darbības vajadzības, kas varētu atklāties tikai pēc tam, kad IT sistēmas izmantošana kļūs obligāta, un lai nodrošinātu tās netraucētu darbību.

Jāatzīmē, ka KPI sistēma līdz 2025. gada 3. martam atbilstoši Komisijas priekšlikumam par ES vienloga vidi muitas jomā[11] tiks savstarpēji savienota ar dalībvalstu muitas administrācijām ar *EU CSW-CERTEX* starpniecību, lai muitai būtu iespējams automātiski

[8] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex3_en.pdf.
[9] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex4_en.pdf.
[10] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex5_en.pdf.
[11] Politiskais trialogs notika 2022. gada 19. maijā starp augstajiem pārstāvjiem no *TAXUD* ĢD, EP un Padomes prezidentvalsts, un sarunās tika panākts veiksmīgs iznākums. Abi likumdevēji apstiprināja teksta daļas, par kurām iepriekš bija panākta vienošanās tehniskā līmenī, un panāca politisku vienošanos par vairākām papildu tēmām, kas izrietēja no viņu ierosinātajiem grozījumiem Komisijas sākotnējā priekšlikumā. Paredzams, ka Regulu, ar ko izveido ES vienloga vidi muitas jomā, oficiāli pieņems un publicēs 2022. gada 4. ceturksnī.

kontrolēt dokumentus, kas izdoti kultūras priekšmetu importam. Šai darbībai būs nepieciešama atbilstības pārbaude.

4. PROGRESA PĀRSKATS

Īstenošanas noteikumu pieņemšana

Iepriekšējā posmā Komisija pieņēma vajadzīgos īstenošanas noteikumus elektroniskās sistēmas izveidei. Lai iegūtu labāku perspektīvu no praktiskās īstenošanas viedokļa, tā plaši konsultējās ar dalībvalstu pārstāvjiem ar kultūras priekšmetiem saistīto muitas lietu ekspertu grupā[12] un Kultūras priekšmetu komitejā.

Komisijas dienesti izmantoja visas iespējas un informēja mākslas tirgus asociācijas par darba progresu, lai nodrošinātu, ka regulas praktiskā īstenošana ir atbilstīgi piemērota tirgus realitātei. Pieņemšanas procedūras posmā četras nedēļas ieinteresētajām personām tika arī nodrošināta piekļuve īstenošanas akta projektam skatīšanai tiešsaistē.

Koncepcijas izstrāde: ekonomiskais pamatojums

Ekonomisko pamatojumu bez piezīmēm apstiprināja Eiropas Komisijas Informācijas tehnoloģiju un kiberdrošības padome (*ITCB*)[13] 2020. gada 23. septembrī un E-muitas koordinācijas grupa (EMKG)[14] 2020. gada 16. oktobrī. Ekonomiskajā pamatojumā ir aplūkotas dažādas alternatīvas, un tas apstiprina, ka Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāta (*SANTE* ĢD) uzturētā *TRACES* sistēma ir vispiemērotākā platforma KPI sistēmas izstrādei, jo šajā platformā ir labi izstrādāta lielākā daļa sertifikācijas un licencēšanas shēmām nepieciešamo funkciju.

Projekta noteikšana: redzējuma dokuments

Redzējuma dokumentā tiek sīkāk precizēts ekonomiskajā pamatojumā veiktais sākotnējais novērtējums, un tajā ir sīki aprakstīta metodoloģiskā pieeja, projekta pārvaldība un sinerģija ar citiem projektiem. Līdz ar to KPI sistēma tiks izstrādāta partnerībā starp Komisijas Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorātu (*TAXUD* ĢD) un *SANTE* ĢD, balstoties uz šo abu ģenerāldirektorātu ilgtermiņa sadarbību un sinerģiju, kas izveidojusies sadarbībai starp muitas dienestiem un kompetentajām partneriestādēm un līdz šim ir izrādījusies ļoti veiksmīga dzīvnieku, pārtikas un barības importa kontroles jomā. E-muitas koordinācijas grupa (EMKG) apstiprināja redzējuma dokumentu 2021. gada 25. jūnijā.

Projekta izstrāde

Ņemot vērā to, ka tiesību akti[15], kas nosaka KPI sistēmas darbību un tiesību aktos noteiktos termiņus, jau bija pieņemti, tehniskās darbības pārskata periodā noritēja labi. Dalībvalstis

[12] Minētā ekspertu grupa ir forums, kas paredzēts, lai diskutētu par to, kā īstenot Savienības tiesību aktus par kultūras priekšmetiem saistībā ar muitu, un jo īpaši Regulu (ES) 2019/880 par kultūras priekšmetu ievešanu un importu un Regulu (EK) Nr. 116/2009 par kultūras priekšmetu izvešanu.

[13] Eiropas Komisijas Informācijas tehnoloģiju un kiberdrošības padome (*ITCB*) ir pastāvīga Korporatīvās pārvaldības padomes apakšgrupa. Tā nodrošina, ka resursi un ieguldījumi informācijas tehnoloģijās tiek izmantoti efektīvi un ka uzņēmumu vajadzības tiek atbalstītas ar efektīvām, drošām un noturīgām sakaru un informācijas sistēmām, ievērojot personas datu aizsardzības principus. Tā pārrauga Eiropas Komisijas Digitālās stratēģijas īstenošanu.

[14] EMKG sastāv no visu dalībvalstu (un kandidātvalstu) pārstāvjiem, kurus pilnvarojusi to administrācija un kuriem ir kompetence tādās jomās kā likumdošana, procesi un DPM, projektu vadība, darbības, plānošana un IT tehniskie aspekti.

[15] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/880 (2019. gada 17. aprīlis) par kultūras priekšmetu ievešanu un importu un Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/1079 (2021. gada 24. jūnijs), ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu konkrētus noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2019/880 par kultūras priekšmetu ievešanu un importu.

pārskatīja gan 3. līmeni (lietotāju vajadzību DPM), gan 4. līmeni (detalizēts funkcionālo vajadzību DPM) un publicēja tos sistēmā *ARIS*[16] *Publisher*. Lai gan šajā pakotnē ir iekļauta pirmā DPM versija, izstrādes posmā būs nepieciešami papildu atjauninājumi.

Turklāt 2022. gada pirmajā ceturksnī tika izveidots un piegādāts darbības pieņemšanas kritēriju (*BAC*) dokuments. Šajā dokumentā ir sniegti norādījumi par visu darbības testu izpildi, cita starpā pieņemšanas testiem, lai validētu ieviešanu atbilstoši sistēmas un lietojumprogrammas specifikācijām. Dokuments ietver visus testa scenārijus[17], kas nepieciešami, lai vispusīgi pārbaudītu darbības vajadzības[18] un funkcionālās vajadzības[19] KPI sistēmai, kas nodrošinātu, ka ar to var īstenot visas identificētās darbības vajadzības. Lai veiktu šo verifikāciju, ir četras testa scenāriju grupas, kas apraksta darbības procesus saistībā ar darbības jomām, uz kurām attiecas *BAC* dokuments, t. i., 1) kultūras priekšmetu importa licence, 2) importētāja apliecinājumi par kultūras priekšmetiem, 3) vispārīgā apraksta dokuments un 4) administratīvā sadarbība.

Testa scenāriji tiek parādīti kā darbību secība, kas apraksta procesus "no gala līdz galam", kā noteikts 4. līmeņa DPM. Pamatojoties uz tiem, tika izveidoti testpiemēri[20], un konkrētiem scenārijiem tika definēti īpaši testpiemēri. Testpiemēri atspoguļo dažādas konkrēta scenārija darbības darbplūsmas atkarībā no ievades parametriem, priekšnosacījumiem un visas datu kopā ietvertās informācijas. Visu testpiemēru veikšana konkrētam scenārijam ļauj pārbaudīt pozitīvo un negatīvo plūsmu procesu "no gala līdz galam".

Ņemot vērā to, ka KPI sistēma būs sistēmas *TRACES* modulis, kuram jau ir izstrādāta saskarne, importa licence, importētāja apliecinājums un vispārīgā apraksta dokuments ir jāsaskaņo ar pašreizējo saskarni. Tāpēc sistēmas *TRACES* vide ir jākonfigurē un jānodrošina ar testa datiem, lai atļautu un nodrošinātu visu testa scenāriju un testpiemēru izpildi.

Tādējādi ar *BAC* dokumenta palīdzību tika izveidoti lietotājstāsti, kas saistīti ar *BAC* dokumentā definētajiem testpiemēriem, kuri pārbauda izstrādātājiem nepieciešamo informāciju, lai novērtētu un ieviestu vajadzību izpildei nepieciešamās funkcijas. Šo stāstu izveidei un izsekošanai izmantotais rīks ir *Jira* — projektu vadībai izmantotā lietojumprogramma, kas nodrošina progresa izsekošanu un specifiskas detaļas, kas saistītas ar organizētās struktūrās ietvertiem centieniem, kam ir nozīme darbības lietotāju, izstrādātāju un citu nozīmīgu projekta dalībnieku acīs.

Metodika: KPI sistēmas ieviešanai izmantotā pieeja

KPI ieviešanai izmantotajā metodoloģiskajā pieejā ir apvienota *TAXUD* ĢD tiešsaistes projektu elektroniskās pārvaldības (*TEMPO*) metodoloģija koncepcijas izstrādes posmam un kvalitātes nodrošināšanai un spējā prakse, ko *SANTE* ĢD izmanto izstrādei un izvēršanai. Šajā kontekstā regulārās iekšējās sanāksmes un demonstrācijas sesijas ļauj apspriest un ieviest

[16] Integrēto informācijas sistēmu arhitektūra (*ARIS*) ir uzņēmuma vadības sistēma, kas piedāvā metodes un paņēmienus darbības procesu pārvaldībai.

[17] Testa scenārijs ir testpiemēru kopa, kas nodrošina, ka darbības procesa plūsmas tiek pārbaudītas "no gala līdz galam", kā aprakstīts 4. līmeņa DPM.

[18] Darbības vajadzībās ir izcelti galvenie darbības posmi vai funkcijas, kas jāveic, lai veiksmīgi izpildītu uzdevumu un uzdevumu vai procesu loģisku grupēšanu neatkarīgi no tā, vai sistēma ir iesaistīta.

[19] Funkcionālā vajadzība apraksta konkrētu sistēmas darbību vai funkciju. Tas apraksta to, kas sistēmai ir jāpaveic. Katrai funkcionālajai vajadzībai būtu jāatbilst kādai darbības vajadzībai, tomēr darbības vajadzībai var būt vairākas funkcionālās vajadzības.

[20] Testpiemērs ir ievades (datu kopu), priekšnosacījumu (izpildes nosacījumu) un testēšanas procedūras kombinācija, kas nosaka konkrētu izpildāmās programmatūras lietojumprogrammas ceļu un šīs kombinācijas gaidāmos rezultātus. Gaidāmos rezultātus izmanto, lai pārbaudītu atbilstību konkrētai(-ām) vajadzībai(-ām).

reālas funkcijas, izvairoties no pārāk sarežģītiem maketu ekrāniem. Adaptīvā plānošana ļauj elastīgā veidā ātrāk reaģēt uz gaidām un izmaiņām. Lai saņemtu pienācīgu atgriezenisko saiti no nozares un pienācīgi ieviestu sistēmu, tiks brīvprātīgi iesaistītas dalībvalstis, tiklīdz būs pieejama testa versija. No 2022. gada 4. ceturkšņa testa vide būs pieejama no ārpuses, izmantojot vispārīgus apmācības profilus.

Augsta līmeņa plānošana
KPI funkcijas ir klasificētas dažādās kategorijās, kā parādīts tālāk:

A) "KPI pamatfunkcijas ar esošo bāzi sistēmā *TRACES*" — būtiskas funkcijas, kurās esošā funkcionalitāte tiks izmantota atkārtoti;

B) "KPI pamatfunkcijas bez esošās bāzes sistēmā *TRACES*" — būtiskas funkcijas, kas jāveido no jauna;

C) "KPI funkcijas, kas nav pamatfunkcijas" — svarīgas, bet ne būtiskas funkcijas;

D) "ārējie savienojumi" — funkcijas, kas balstās uz ārēju ievadi;

E) "ārpus darbības jomas" — KPI funkcijām, kas neietilpst pirmās KPI sistēmas versijas darbības jomā (piem., mākslīgais intelekts);

pieejamības novērtējums pa ceturkšņiem ir norādīts tālāk tabulā.

Augsta līmeņa pārskats par pieejamības mērķiem												
Kategorija	2022. g.				2023. g.				2024. g.			
	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.	1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.
A. Pamatfunkcijas, atkārtota *TRACES* izmantošana												
B. Pamatfunkcijas, jauna izstrāde												
C. Funkcijas, kas nav pamatfunkcijas												
D. Ārējie savienojumi												

1. tabula. Augsta līmeņa pārskats par pieejamības mērķiem

Pašlaik darbs ir sadalīts 8 laidienos laikposmā no 2022. gada 1. ceturkšņa līdz 2024. gada 2. ceturksnim, ievērojot prasību, ka šī struktūra tiek nepārtraukti pilnveidota un optimizēta.

Pirmais laidiens (R1) galvenokārt attiecas uz vispārīgo funkcionālo infrastruktūru (piem., atbalsts vienībām, meklēšanas indeksi, atsauces dati, lietotāji, lomas), kā arī uz pamata funkcionalitāti, kas saistīta ar darbību, piemēram, pirmā ierobežoto lauku kopa un saistīto KPI dokumentu loģika, kā arī pirmais KPI dokumentu projekts.

Kā parādīts tabulā (iedaļā "Ārējie savienojumi"), darbs pie *CERTEX* integrācijas vēl tikai jāsāk (tas plānots 2023. gada 2. ceturksnī), un tā ietvers KPI vispārējo funkciju nozīmīgu daļu, kas ļaus veikt datu apmaiņu ar valstu muitas sistēmām.

Izmaiņu pieprasījumi (IP)
Kamēr notiek izstrādes darbības un iekšējās diskusijas, ir noteiktas vairākas izmaiņas, kas jāievieš KPI 2.–4. līmeņa DPM. Tāpēc, lai atspoguļotu jaunāko statusu, 2022. gada 3. ceturksnī DPM tiks atjaunināti, un attiecīgi tiks atjaunināts arī *BAC* dokuments, ko papildinās ar jaunām datu kopām (vai testpiemēriem) sistēmas testēšanas posmam.

Ārējās sinerģijas

Pārskata periodā Komisija ir cieši sadarbojusies ar starptautiskām organizācijām, piemēram, Starptautisko muzeju padomi (*ICOM*), lai nodrošinātu, ka sistēmā ir iekļauti riska pārvaldības elementi, jo īpaši no *ICOM* sarkanajiem sarakstiem[21]. Turklāt tika izpētīti citi instrumenti, ko *ICOM* izmanto kultūras mantojuma aizsardzībai (t. i., priekšmeta ID[22], novērošanas centrs[23] utt.), lai apkarotu nelikumīgu tirdzniecību.

Vienlaikus, ņemot vērā nepārtrauktos centienus digitalizēt kultūras priekšmetu jomu un izmantot inovatīvas tehnoloģijas, Komisija ir pētījusi iespējamās sinerģijas ar starptautiskām organizācijām attiecībā uz iespējamo mākslīgā intelekta izmantošanu (t. i., lai aprakstītu kultūras priekšmetus un identificētu potenciāli nepatiesas deklarācijas importētāja apliecinājumos un importa licenču pieteikumos).

***TAXUD* ĢD un *SANTE* ĢD sadarbība**

Starp *TAXUD* un *SANTE* pastāv plaša sadarbība, un abi ģenerāldirektorāti ir atbildīgi par vairākām cieši saistītām politikām. Abas puses ir vienojušās par sadarbības operatīvo satvaru, un pārskata periodā tas ir vēl vairāk uzlabots, veicot nepārtrauktu uzraudzību.

Darbs ar projekta grupu jautājumos par kultūras priekšmetu digitalizāciju

Komisija ir izveidojusi Muitas projektu grupu jautājumos par kultūras priekšmetu digitalizāciju[24] (agrākais tās nosaukums "Muitas projektu grupa jautājumos par kultūras priekšmetu importu" —*PGICG*), kas darbojas kā diskusiju forums dalībvalstu muitas administrāciju un kompetento (kultūras) iestāžu ekspertiem ar pieredzi licencēšanas formalitāšu kārtošanā kultūras mantojuma jomā, jo īpaši digitālā veidā. Grupa sniedza atbalstu īstenošanas akta sagatavošanā un palīdz Komisijas dienestiem noteikt parametrus un izstrādāt kritērijus KPI sistēmas funkcionālajām specifikācijām.

Projekta grupā[25] ir delegāti no 14 dalībvalstīm (AT, BE, BG, GR, ES, LV, PT, RO, DE, NL, IT, FR, HU un DK), kuri līdz šim ir tikušies 14 reizes (piecas reizes pārskata periodā no 29.6.2021. līdz 28.6.2022.).

Šajā pārskata periodā projekta grupa galvenokārt izskatīja un apsprieda šādus jautājumus:

- labuma guvēju reģistrācija atbrīvošanai no prasībām par dokumentiem (paredzamā skaita aplēse, laika grafiks);
- dalībvalstu kompetento iestāžu identifikācija KPI sistēmā;
- bieži uzdoto jautājumu (*FAQ*) dokuments, lai sniegtu tehnisko palīdzību KPI lietotājiem;
- KPI bibliotēka ar pamatinformāciju par trešo (eksportētāju) valstu likumiem;
- droša glabāšana, glabātavu izveide, ko veic dalībvalstis (brīvprātīga shēma);
- aspekti, kas ir noderīgi, veicot tehniskās darbības, piemēram: brīvā teksta lauku samazināšana importa licencēs un importētāja apliecinājumu veidnēs un vērtību

[21] https://icom.museum/en/resources/red-lists/.
[22] https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/objectid/.
[23] https://www.obs-traffic.museum/.
[24] Projekta grupa jautājumos par kultūras priekšmetu digitalizāciju darbojas kā diskusiju platforma, kurā sanāk kopā eksperti no valstu muitas administrācijām un kompetentajām (kultūras) iestādēm ar pieredzi licencēšanas formalitāšu kārtošanā kultūras mantojuma jomā, jo īpaši digitālā veidā, lai sniegtu atbalstu ar KPI sistēmas izstrādi saistītajās darbībās.
[25] Sīkāka informācija par projekta grupas pilnvarām un darbu ir atrodama Komisijas pirmajā progresa ziņojumā COM(2020) 342 final..

sarakstu ģenerēšana, lomu definēšana sistēmā *TRACES* atbilstoši dalībvalstu izmantotajai struktūrai, provizorisko reģistrācijas vadlīniju definēšana, to pašu vērtēšanas kritēriju izmantošanas nodrošināšana katrai dalībvalstij (privātām / daļēji sabiedriskām vienībām vai struktūrām), lai apstiprinātu, vai iestāde atbilst uzticamības prasībām un citiem galvenajiem jautājumiem;

- izstrādes ar mākslīgo intelektu izmantošanai nākamajā KPI versijā, nosakot novatoriskas pieejas, lai risinātu to, kādā veidā ES muita apraksta un kontrolē kultūras priekšmetus uz robežas (mākslīgā intelekta ieviešana nav paredzēta sistēmas pirmajā versijā un varētu tikt iekļauta tās pilnveidē nākotnē);
- sadarbība ar starptautiskām organizācijām (piem., *ICOM* sarkanajiem sarakstiem, jo īpaši, lai izveidotu KPI apkopojumu vai bibliotēkas elementu, kura mērķis ir palīdzēt dalībvalstu administrācijām un importētājiem labāk noteikt eksporta ierobežojumus vai vajadzības trešās valstīs).

5. KAVĒJUMU RISKI

1. risks. Darbinieku piešķiršana
Komisijas sākotnējā priekšlikumā nebija paredzēta IT sistēmas izstrāde. Tādējādi tai nebija iedalīti resursi. Tomēr sarunu laikā un pēc likumdevēju pieprasījuma regulā tika iekļauta KPI sistēmas izstrāde, kas nozīmēja, ka ir vajadzīgi tolaik neparedzēti papildu līdzekļi. Galīgajos politikas trialogos 2018. gada decembrī tika aplēsts, ka šā sešu gadu projekta vajadzības attiecībā uz IT izstrādes personālu *TAXUD* ģenerāldirektorātā atbilst divām pilnas slodzes administratora amata vietām. Tomēr no 2020. gada jūlija vidus bija iespējams piešķirt tikai vienu pilnas slodzes administratora amata vietu.

2. risks. Covid-19 pandēmija un Ukrainas krīze
Covid-19 sabiedrības veselības krīze zināmā mērā ietekmēja komandas spēju gūt rezultātus un it sevišķi projekta darbības un ekspertu grupas un projekta grupas sanāksmes ar dalībvalstīm. Sanāksmes notika virtuālā formātā ar īsāku darba kārtību un ierobežotu mijiedarbību. Turklāt sabiedrības veselības krīzes dēļ nācās pārplānot prioritātes dalībvalstīs, tādējādi ierobežojot to spējas sniegt ieguldījumu un komentārus par šo lietu. Vienlaikus muitas dienestiem problēmas šobrīd rada ģeopolitiskā spriedze saistībā ar karu Ukrainā, kas liek saskarties ar fundamentālām pārmaiņām šajā kontekstā.

3. risks. Priekšlikums par ES vienloga vidi muitas jomā
KPI sistēmas veiksmīga darbība ir saistīta ar to, cik veiksmīgi darbojas ES vienloga vide muitas jomā, kuras mērķis ir nodrošināt juridisku pamatu ES muitas vienloga sertifikātu apmaiņas sistēmai *EU CSW-CERTEX*. Šī priekšlikuma pārvaldes iestāžu sadarbības (G2G) pīlārs rāda, kā muitas dienesti un kompetentās partneriestādes digitāli apmainīsies ar datiem. Pirmajā politiskajā trialogā par priekšlikumu regulai par ES vienloga vidi muitas jomā, kas notika 2022. gada 19. maijā, likumdevēji panāca vienošanos, kas uzlabo un paplašina Komisijas priekšlikuma darbības jomu, neietekmējot KPI sistēmu. Drīz pēc regulas oficiālās pieņemšanas un publicēšanas *TAXUD* ĢD sāks gatavot īstenošanas un deleģētos aktus, uz kuriem attiecas šī regula. Ierosinātais šo tiesību aktu teksta projekts tiks apspriests ar dalībvalstīm jaunajā Muitas kodeksa komitejas nodaļā ar nosaukumu "Vienloga vide" (*CCC-SWE*). Lai gan pozitīvā attīstība iezīmē nozīmīgu soli uz priekšu, nākamie galvenie soļi, kas jāņem vērā, ir pieņemšana Eiropas Parlamentā un Padomē, kā arī sagatavošanās īstenošanas un deleģēto aktu projektam.

4. risks. Vispārējās muitas IT izstrādes prioritātes

Galveno risku novērtējums Savienības Muitas kodeksa (*UCC*) IT sistēmu savlaicīgai ieviešanai atklāj, ka riski galvenokārt ir dalībvalstu pusē un ir saistīti ar ierobežotiem resursiem, projektu un to integrācijas sarežģītību, līgumiskiem un iepirkuma jautājumiem un dažiem ārējiem faktoriem, piemēram, Covid-19 pandēmiju. Dažas dalībvalstis ir saskārušās ar papildu problēmām, kas saistītas ar *Brexit* ietekmi, e-komercijas projektu un nesen sākušos karu Ukrainā. Šī situācija pašlaik tiek izvērtēta, un tiek apsvērtas atkāpes saskaņā ar *UCC* vai *UCC* darba programmas atjauninājumiem.

Risku mazināšanas darbības
Riski ir paziņoti *TAXUD* ĢD ietvaros.

6. SECINĀJUMI

Galvenās darbības, kas veiktas periodā, uz kuru attiecas šis trešais progresa ziņojums, lai izstrādātu KPI sistēmu, var apkopot šādi:

* KPI sistēmai paredzēto DPM pakotnes pirmo versiju pabeidz un pārskata dalībvalstis. Izstrādes posmā būs nepieciešami papildu DPM atjauninājumi;

* tika pabeigts *BAC* dokuments, kas apraksta testa scenārijus, kuri nosaka testēšanas darbības visu darbības un funkcionālo vajadzību apstiprināšanai un nodrošina to ieviešanu sistēmā. Līdz ar to lietotājstāsti tika izveidoti un saskaņoti ar *BAC*;

* funkcijas tika klasificētas dažādās kategorijās un norādītajā plānojumā atbilstoši marķētas (sk. 1. tabulu "Augsta līmeņa pārskats par pieejamības mērķiem");

* ir sākusies KPI sistēmas izstrāde, un jau ir redzami pirmie pamata rezultāti, lai aptuveni 2022. gada 4. ceturksnī piesaistītu ieinteresētās personas un apkopotu atsauksmes. Tāpēc *TAXUD* ĢD izstrādes cikla laikā saņem regulāras demonstrācijas, savukārt dalībvalstis tiks iesaistītas, tiklīdz būs pieejama testa versija;

* ciešā sadarbība ar projekta grupas jautājumos par kultūras priekšmetu digitalizāciju dalībniekiem ir ļāvusi sekmēt tehniskās darbības.

Komisija līdz šim ir strādājusi saskaņā ar grafiku. Iespējamie KPI sistēmas piegādes termiņa kavējuma riski konstatēti tikai saistībā ar vispārējām muitas IT izstrādes prioritātēm un jo īpaši *UCC* IT sistēmām. COVID-19 sabiedrības veselības krīze ir tikai nedaudz ietekmējusi KPI projekta virzību.

I PIELIKUMS. DAUDZGADU STRATĒĢISKAIS PLĀNS

MASP-C nodrošina IT projektu rezultatīvu un saskaņotu pārvaldību, nosakot gan stratēģisko sistēmu, gan starpposma mērķus tiesību aktos noteiktajos termiņos. Galīgi to apstiprina dalībvalstis Muitas politikas grupā (MPG), balstoties uz konsultācijām, kuras sniedz E-muitas koordinācijas grupa (EMKG), un apspriežoties ar tirdzniecības pārstāvjiem Tirdzniecības kontaktgrupā (TKG).
Elektroniskās sistēmas plānošana ir apspriesta ar dalībvalstīm, kuras ir to apstiprinājušas, un tas ir detalizēti aprakstīts MASP-C rev. 2019 Fiche 1.18.

Tālāk 1. tabulā ir iekļauts kultūras priekšmetu importa projekta plāna izraksts no MASP-C rev. 2019 Fiche 1.18.

1. tabula. Izraksts no MASP-C rev. 2019 Fiche 1.18.

	Starpposma mērķi	*Plānotais pabeigšanas datums*
1.	Darbību analīze un darbību modelēšana	
	- Ekonomiskā pamatojuma dokuments	2020. gada 4. ceturksnis
	- 3. līmenis (lietotāju vajadzību DPM)	2022. gada 1. ceturksnis
	- 4. līmenis (detalizēts funkcionālo vajadzību DPM)	2022. gada 1. ceturksnis
2.	Tiesību normas	
	- Pašreizējie pieņemtie noteikumi*	2019. gada 2. ceturksnis
	- Nākotnē pieņemamie noteikumi**	2021. gada 2. ceturksnis
3.	Projekta uzsākšanas posms	
	- Redzējuma dokuments	2021. gada 2. ceturksnis
	- Apstiprināšanas lēmums	2021. gada 2. ceturksnis
4.	IT projekts	
	- Lietojumprogrammu un pakalpojumu specifikācijas	2023. gada 2. ceturksnis
	- Tehniskās sistēmas specifikācijas	2023. gada 2. ceturksnis
	Izstrādes posms	
	- Centrālo pakalpojumu īstenošana	2024. gada 3. ceturksnis
	- Pakalpojuma integrēšana valstu sistēmās	Nav pieejams
	- Īstenošana valstīs	Nav pieejams
	Pārejas posms	
	- Izvēršana un palaišana	2024. gada 4. ceturksnis
	- Atbilstības pārbaudes	2025. gada 2. ceturksnis
5.	Darbība	
	- Komisija, dalībvalstu pārvaldes iestādes un tirgotāji	2025. gada 2. ceturksnis
	- Ārpussavienības valstis un ārpussavienības tirgotāji (ja vajadzīgs)	Nav pieejams
6.	Īstenošanas atbalsts (apmācība un informēšana)	
	- Centrāli izstrādāta apmācība un informēšana	2024. gada 4. ceturksnis
	- Valsts līmeņa apmācība un informēšana	2024. gada 4. ceturksnis

*Pašreizējie noteikumi ir Regula (ES) 2019/880.
**Nākotnes noteikumi ir īstenošanas noteikumi, ko pieņems saskaņā ar Regulu (ES) 2019/880.

Tālāk 2. tabulā sniegts izraksts no *EU CSW-CERTEX* projekta, koncentrējot uzmanību uz *EU CSW-CERTEX* projekta 2. komponentu, kas savstarpēji savieno KPI sistēmu.

2. tabula. Izraksts no MASP-C rev. 2019 Fiche 1.13. — 2. komponents "EU CSW- CERTEX"		
	Starpposma mērķi	*Plānotais pabeigšanas datums*
1.	Darbību analīze un darbību modelēšana	
	- Ekonomiskā pamatojuma dokuments	2017. gada 1. ceturksnis
	- Ekonomiskā pamatojuma pielikums	2023. gada 2. ceturksnis
	- 3. līmenis (lietotāju vajadzību DPM)	2024. gada 1. ceturksnis
	- 4. līmenis (detalizēts funkcionālo vajadzību DPM)	2024. gada 1. ceturksnis
2.	Tiesību normas	
	- Pašreizējie pieņemtie noteikumi*	Ir spēkā
	- Nākotnē pieņemamie noteikumi**	2021. gads
3.	Projekta uzsākšanas posms	
	- Redzējuma dokuments	2017. gada 3. ceturksnis
	- Redzējuma dokumenta pielikums	2023. gada 3. ceturksnis
	- Apstiprināšanas lēmums	2023. gada 3. ceturksnis
4.	IT projekts	
	- Lietojumprogrammu un pakalpojumu specifikācijas	2024. gada 2. ceturksnis
	- Tehniskās sistēmas specifikācijas	2024. gada 2. ceturksnis
	Izstrādes posms	
	- Centrālo pakalpojumu īstenošana	2024. gada 3. ceturksnis
	- Pakalpojuma integrēšana valstu sistēmās	No 2024. gada 4. ceturkšņa un turpmāk
	- Īstenošana valstīs	No 2024. gada 4. ceturkšņa un turpmāk
	Pārejas posms	
	- Izvēršana un palaišana	2024. gada 4. ceturksnis
	- Atbilstības pārbaudes	No 2025. gada 1. ceturkšņa un turpmāk
5.	Darbība	
	- Komisija, dalībvalstu pārvaldes iestādes un tirgotāji (NB! Tas ir darbības datums Komisijai. Dalībvalstis sāks atbilstības pārbaudi no 2020. gada 2. ceturkšņa)	2025. gada 2. ceturksnis
	- Ārpussavienības valstis un ārpussavienības tirgotāji (ja vajadzīgs)	Nav pieejams
6.	Īstenošanas atbalsts (apmācība un informēšana)	
	- Centrāli izstrādāta apmācība un informēšana	Nav pieejams
	Valsts līmeņa apmācība un informēšana	Nav pieejams

*Pašreizējie noteikumi ir Regula (ES) 2019/880.

**Nākotnes noteikumi ir īstenošanas noteikumi, ko pieņems saskaņā ar Regulu (ES) 2019/880.

II PIELIKUMS. GALVENO PROJEKTA POSMU UN SVARĪGĀKO STARPPOSMA MĒRĶU GRAFIKS

